

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ: ГЕНЕЗА ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

Цятковська Альбіна Миколаївна,

*аспірантка кафедри конституційного
та муніципального права ДВНЗ*

*«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,*

Україна, м. Київ

e-mail: talbusik@gmail.com

ORCID 0000-0003-4621-1594

У статті наведено авторське визначення євроінтеграційної стратегії України та охарактеризовано її основні ознаки. Поетапно проаналізовано генезу відносин України з Європейським Союзом, розкрито їх особливості та причини затяжного процесу отримання нашою державою повноправного членства в ньому, а також запропоновано заходи, спрямовані на подальшу реалізацію євроінтеграційної стратегії України.

Ключові слова: генеза; історія відносин Україна – ЄС; європейська інтеграція України; Європейський Союз; стратегія.

Вступ. Дослідження сучасного стану та перспектив реалізації євроінтеграційної стратегії України неможливе без звернення до їх витоків. Тільки після ретельного вивчення розвитку об'єднавчих процесів країн Європи та виявлення їх закономірностей стане можливим окреслити перспективи і наслідки вступу України до Європейського Союзу (далі – ЄС).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення різних етапів євроінтеграції України характеризується їх активністю. Особливостями таких досліджень є їх предмет та, що вкрай важливо, часовий проміжок вивчення, оскільки правова основа євроінтеграційних процесів, як і основа емпіричного дослідження, зазнають значних змін.

До наукових розвідок, присвячених проблемам євроінтеграції України загалом, можна віднести публікації В. І. Сала (V. I. Salo), М. О. Саракуци (M. O. Sarakutsa) та І. В. Яковюка (I. V. Yakoviuk). Окремі питання адаптації вітчизняного законодавства до права ЄС висвітлено у працях Ю. О. Волошина (Yu. O. Voloshun), О. В. Стрельцової (O. V. Streltsova), Н. В. Сюр (N. V. Siur) та

Л. Г. Удовики (L. G. Udovika). Загальні проблеми даного процесу розкрито в роботах С. К. Дудар (S. K. Dudar), І. О. Гоша (I. O. Gosha) та К. О. Трихліб (K. O. Trykhlіb). Проте питання, що стосуються євроінтеграційної стратегії України, її виникнення та основних етапів формування, наразі не отримали належного висвітлення в науковій літературі, що й визначило актуальність і мету нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. З огляду на те, що термін «євроінтеграційна стратегія України» є авторським, розуміння якого не є загальноприйнятим, варто почати з короткого аналізу його сутності.

Євроінтеграційна стратегія України – це загальний, довгостроковий, послідовний план набуття Україною членства в ЄС, який не має єдиного матеріального вираження, визначає вектори руху, першочергові пріоритети та індикатори належних умов становлення й розвитку України, супроводжується постійним аналізом і моніторингом, в ході яких може зазнавати адекватних коригувань.

Євроінтеграційна стратегія України характеризується такими ознаками:

- загальний план набуття Україною членства в ЄС не має чіткого й деталізованого порядку дій, а містить поетапний перелік засобів і способів досягнення кінцевої мети;
- довгостроковий план не визначений конкретно у часі та орієнтований на майбутнє;
- послідовний план здійснюється у кілька етапів, поступово, причому кожний наступний етап закономірно впливає з попереднього і є його логічним продовженням;
- не має єдиного матеріального вираження, тобто виступає абстрактною сукупністю правових актів, різних за змістом і часом створення, які безпосередньо або опосередковано пов'язані з набуттям Україною членства в ЄС;
- визначає вектори руху, першочергові пріоритети та індикатори належних умов становлення та розвитку України, тобто стратегія окреслює

головний напрям дій, містить перелік необхідних дій, серед яких є головні та другорядні;

– супроводжується постійним аналізом і моніторингом. Контроль за втіленням у життя стратегії є запорукою її успіху, саме тому стратегія має перебувати в центрі уваги правників, науковців і громадськості. Особливе значення має можливість «прогнозування та запобігання критичним ситуаціям», оскільки вони є неминучими й можуть поставити під загрозу досягнення кінцевої мети;

– може зазнавати адекватних коригувань, тобто в процесі реалізації може змінюватись відповідно до викликів сучасності. Гнучкість стратегії та її адаптація до сьогодення повинні базуватись на первинних цілях і принципах стратегії;

– метою є набуття Україною членства в ЄС.

Сучасний стан європейської інтеграції є наслідком тривалої історії. Об'єднання народів Європи пов'язане не тільки з економічними й політичними чинниками, а й з культурними, ідеологічними та релігійними передумовами, в основі яких – формування європейської ідеї, що знаходила своє відображення в різноманітних концепціях у різні історичні періоди розвитку Європи [1, с. 13–14].

В умовах біполярного світу Європейське співтовариство на момент свого започаткування було задумане як об'єднання більш-менш подібних національних держав, що мали сформувати нове економічно й політично потужне утворення, яке б було здатне виступати рівноправним партнером у відносинах як із США, так і з СРСР. Однак після розпаду Радянського Союзу геополітична мета такого утворення зазнала переосмислення [2, с. 83].

Спільні з Європою цінності й прагнення до миру та економічного зростання спонукали Україну обрати шлях на інтеграцію до Європейського Союзу. Історію відносин незалежної України та ЄС можна умовно поділити на декілька етапів, які відображають формування та розвиток євроінтеграційної стратегії України.

Перший етап політико-правового врегулювання питань, пов'язаних з європейською інтеграцією України, розпочався ще в 90-х рр. минулого століття. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. [3] та Конституція України заклали потужний правовий фундамент відносин Україна – ЄС [4, с. 10]. До того ж у січні 1992 р. Україна вступила до Організації з безпеки і співробітництва в Європі, а у червні 1992 р. підписала договір СТАРТ-1 і Лісабонський протокол, погодившись ліквідувати у найкоротший термін свої стратегічні озброєння далекої дії, що сприяло поживленню відносин з ЄС [5, с. 96–97].

Про економічні відносини між ЄС та Україною можна говорити, починаючи з 1991 р. Першу угоду про торговельно-економічне співробітництво було підписано 18 грудня 1989 р. між Європейським співтовариством, з одного боку, та СРСР – з іншого. Ця угода мала діяти впродовж десяти років. Вона не передбачала режиму преференцій і поширювалася на торгівлю всіма промисловими товарами, за винятком текстилю, морепродуктів і виробів зі сталі, що перебували в компетенції Європейського співтовариства з вугілля і сталі. Вони повинні були стати предметом окремих угод.

У загальнополітичному плані найважливішою подією в цей період є підписання Києвом і Брюсселем 14 червня 1994 р. в Люксембурзі Угоди про партнерство і співробітництво – першої угоди з державою Співдружності Незалежних Держав. Договір дозволив інституалізувати й посилити двостороннє співробітництво у багатьох галузях [5, с. 196–198]. Із самого початку Україна обрала більш повільний варіант інтеграції – угоду про партнерство і співробітництво, тоді як всі країни Центральної та Східної Європи пішли шляхом укладення угод про асоційоване членство в ЄС [6, с. 342].

Початок другого етапу розвитку відносин України з ЄС припадає на 1997–1998 рр. Співпраця з ЄС виходить на новий рівень, а 1 березня 1998 р. набуває чинності Угода про партнерство і співробітництво. 1997 р. ознаменував початок проведення самітів Україна – ЄС, які щорічно проводяться й донині.

Подібні саміти ЄС проводить лише з США, Японією, Китаєм та Росією¹ – тобто країнами, які за визначенням не планують приєднатися до Євросоюзу [6, с. 335]. За результатами самітів Україна – ЄС також можна простежити розвиток інтеграційних відносин: підтвердження європейського вибору в 1997 р., прохання надати статус асоційованого члена у 2002 р., запровадження Європейської політики сусідства у 2004 р.

Третій етап інтеграції України до Європейського Союзу почався у 2005 р. У спільній заяві за його результатами лідери ЄС та України привітали той факт, що відданість демократії та реформам відкрила нові перспективи для України та відносин між Україною та Євросоюзом. ЄС привітав тверду відданість України спільним цінностям демократії, верховенства права та поваги до прав людини й визнав прогрес, досягнутий у здійсненні економічних реформ. Лідери ЄС підтвердили свою готовність невідкладно розпочати консультації щодо укладення нової посиленої угоди між Україною та Євросоюзом, яка має замінити Угоду про партнерство і співробітництво як тільки будуть виконані політичні пріоритети Плану дій [7].

Протягом 2005 р. в рамках виконання Плану дій з Європейським співтовариством було підписано низку важливих угод у різних сферах. У цьому ж році було започатковано дослідження економічних передумов створення Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, переговори про спрощення візового режиму, а вже в наступному році цю угоду було введено в дію. Також 30 грудня 2005 р. Україна отримала від ЄС довгоочікуваний статус країни з ринковою економікою й її було вилучено з переліку країн із перехідною економікою в рамках антидемпінгового законодавства Євросоюзу.

27 жовтня 2006 р., під час проведення саміту Україна – Європейський Союз у Гельсінкі, було парафоровано угоди про спрощення візового режиму та реадмісію, які можуть вважатися найбільшим досягненням у відносинах Україна – ЄС у 2006 р. [5, с. 210–211]. Позитивним кроком стало набуття у 2008 р. Україною членства у Світовій організації торгівлі.

---

¹ У березні 2004 р. Європейський Союз відмовився від проведення самітів з Росією.

За часів президентства В. Януковича 2010–2014 рр. євроінтеграційна стратегія України зазнала змін, а в листопаді 2013 р. рішення тодішнього уряду поставило під загрозу збереження відносин з ЄС на вже досягнутому рівні. З одного боку, В. Янукович (V. Yanukovich) на зустрічах з представниками Євросоюзу наголошував, що євроінтеграційні прагнення України не підлягають перегляду, всі узгоджені реформи впроваджуються і Україна має намір якнайшвидше підписати Угоду про асоціацію. Офіційний Брюссель стояв на позиції, що Україна не може мати зону вільної торгівлі з ЄС і бути при цьому членом Митного союзу. Незважаючи на це, В. Янукович заявляв, що Україна продовжує шукати модель співпраці з Митним союзом [8].

21 листопада 2013 р. Кабінет Міністрів України на чолі з прем'єром міністром М. Азаровим (M. Azarov) ухвалив розпорядження № 905-р «Питання укладання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони». Цим розпорядженням було призупинено процес підготовки до укладання Угоди про асоціацію, натомість було запропоновано утворити тристоронню комісію Україна-Росія-Європейський Союз і відновити активний діалог з Російською Федерацією та іншими країнами Митного союзу і державами-членами Співдружності Незалежних Держав щодо поживлення торговельно-економічних зв'язків [9]. Продовженням політики уряду стало непідписання президентом В. Януковичем Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі з ЄС на саміті «Східного партнерства» у Вільнюсі. Такі рішення викликали хвилю обурення серед населення України, яке вилилось у масові протести, що згодом отримали назву «Революція Гідності».

Після перемоги в Україні Революції Гідності Кабінет Міністрів України 2 березня 2014 р. скасував розпорядження № 905-р попереднього уряду, а 13 березня 2014 р. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі», чим було підтверджено незворотність

курсу України на європейську інтеграцію, метою якої є набуття членства в ЄС. Було також відзначено, що Україна як європейська держава, яка поділяє спільну історію та цінності з країнами-членами ЄС, має право подати заявку на набуття членства в Євросоюзі відповідно до ст. 49 Договору про Європейський Союз від 7 лютого 1992 р. Цією Постановою Верховна Рада України рекомендувала виконуючому обов'язки Президента України та Кабінету Міністрів України здійснити низку першочергових кроків з європейської інтеграції, передусім у контексті укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [10].

2014 р. ознаменував четвертий, якісно новий етап відносин України з ЄС. Обрання нового президента та уряду, відновлення курсу на євроінтеграцію, підписання політичної та економічної частин Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та її синхронна ратифікація Європейським парламентом і Верховною Радою України. Угода про асоціацію між ЄС і Україною від 27 червня 2014 р. відноситься до нової групи зовнішніх угод Європейського Союзу з державами-учасниками Європейської політики сусідства [11, с. 50–54]. Протягом 2014–2017 рр. Угода про асоціацію була ратифікована всіма країнами-членами ЄС, а з 1 вересня 2017 р. набула чинності в повному обсязі.

У цей період дістало свого розвитку спрощення візового режиму України з ЄС. Після схваленого звіту щодо виконання Україною Плану дій із візової лібералізації Єврокомісія у 2015 р. рекомендувала Раді ЄС надати Україні безвізовий режим. Незважаючи на полеміку щодо запровадження безвізового режиму, 11 червня 2017 р. відповідне рішення набуло чинності, тобто Україна стала другою країною з шести країн-учасниць Східного партнерства після Молдови, що отримала безвізовий режим [12, с. 143–144].

Таким чином, генеза євроінтеграційної стратегії України є складним і довготривалим процесом. Незважаючи на позитивні результати на шляху інтеграції України до ЄС, повноправне членство в Європейському Союзі наразі

не отримано та в короткостроковій перспективі не очікується. На нашу думку, основними особливостями євроінтеграційних процесів в Україні та пов'язаних з ними труднощів отримання членства в ЄС є такі.

По-перше, євроінтеграційна стратегія України нараховує трохи більше 20 років, упродовж яких відбувалось не лише становлення відносин Україна – ЄС, а й розбудова нової незалежної держави Україна. «Молода» держава Україна ще довгий час знаходилась під впливом радянських стандартів державного будівництва та суспільного життя, які необхідно було змінювати.

По-друге, політичне керівництво країни не завжди докладало максимум зусиль на шляху до європейської інтеграції. Українським урядом було задекларовано багато змін, зокрема у напрямку наближення до стандартів ЄС, проте це не завжди супроводжувалося реальними змінами, які уважно відслідковував Євросоюз.

Україна як держава, яка бажає вступити до ЄС, повинна володіти низкою характеристик, що відповідатимуть його вимогам. Критерії членства в ЄС визначені у ключових документах Союзу. Так, ст. 49 Договору про Європейський Союз від 7 лютого 1992 р. встановлює географічний критерій та умови членства в ньому: «Будь-яка європейська держава, яка поважає цінності, зазначені в статті 2, та віддана їх поширенню, може подати заявку на набуття членства у Союзі...» [13]. Тобто географічно членом ЄС може бути тільки «європейська держава», а ст. 2 перелічує цінності, на яких засновано ЄС. Це повага до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. «Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків» [13]. Стаття 6 (1) Договору про Європейський Союз від 7 лютого 1992 р. визначає принципи набуття членства – визнання прав, свобод та принципів, закладених у Хартії основоположних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 р. зі змінами, внесеними у Страсбурзі 12 грудня 2007 р. Інші критерії вступу до ЄС (відомі як Копенгагенські критерії) були встановлені

Копенгагенською Європейською Радою у 1993 р. та підтвержені Європейською Радою в Мадриді у 1995 р. Вони включають в себе політичні, економічні, юридичні та інші умови [14].

По-третє, просування євроінтеграційним шляхом потребувало змін в організації та практиках життя українців практично в усіх сферах, а це доволі болісно сприймалося населенням. Пересічний українець не завжди бачив сенс і зв'язок погіршення власного життя з просуванням «до Європи». Рациональний політичний діалог з приводу євроінтеграції часто підмінювався емоційною політичною риторикою. Дискурс «ціннісного вибору» заважав сприймати прагматичну сторону відносин Україна – Європейський Союз, що заважало суспільному діалогу в цій площині та формуванню консенсусу на рівні інтересів [15, с. 6].

Четвертою особливістю є геополітичне розташування України – між європейськими країнами і Росією. Наявність протяжного кордону з Російською Федерацією і близькість з нею зв'язків після розпаду Радянського Союзу впливають і на відносини України з ЄС. Прихована конфронтація Росія – Європейський Союз довгий час уповільнювала євроінтеграційні процеси в Україні.

П'ята «болісна точка», що неабияк впливає на розвиток України в цілому і на українські прагнення отримати повноправне членство в ЄС, – це вже згадана анексія Кримського півострова та збройний конфлікт на сході України, який почався у 2014 р. Ці події змусили розірвати існуючі зв'язки з Росією й повністю зануритись у процес інтеграції до ЄС, що є скоріше плюсом. Проте, безумовно, військові дії на сході держави вкрай негативно впливають на загальний стан справ у країні (економічні, соціальні, політичні фактори) та блокують Україну на шляху до міжнародного співтовариства.

Шоста особливість відносин Україна – ЄС пов'язана з процедурними питаннями в Європейському Союзі. Згідно з установчими договорами ЄС, рішення стосовно приєднання іншої держави до нього повинні бути підтримані всіма державами-членами, кожна з яких має надати свою згоду на ті чи інші

зміни в ЄС відповідно до встановленої процедури. З 1995 р. кількість держав-членів Євросоюзу збільшилася з 15 до 28. Таким чином, процес ухвалення рішень Європейським Союзом залежить від оперативності надання згоди його членами і, як у випадку з ратифікацією Угоди про асоціацію України з ЄС, може затягнутися на роки.

Проте довге ухвалення подібних рішень є скоріш не причиною, а наслідком, тобто небажанням країн-членів ЄС швидко приймати рішення стосовно членства України в ньому. І це є особливістю відносин Україна – ЄС. Наприклад, Нідерланди довго не ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, оскільки вимагали від Євросоюзу додаткових гарантій того, що угода про асоціацію не призведе до членства України в ЄС [16]. Міністр фінансів Великої Британії Дж. Осборн (J. Osborn) у березні 2016 р. у інтерв'ю каналу BBC висловлює думку, що Туреччина, яка 29 років очікує набуття членства в ЄС, не зможе його отримати найближчим часом, позаяк ця країна має слабку економіку. У контексті євроінтеграційних зусиль нашої країни ця заява цікава тим, що економіка Туреччини перевищує за обсягом українську майже в п'ять разів, а ВВП на душу населення в Туреччині становить \$10540 проти \$2639 в Україні [15, с. 3].

Оскільки кількість депутатів Європарламенту визначається за коефіцієнтом від кількості населення країн-членів, Україна стає п'ятою за населенням після Німеччини (82,54 млн), Франції (59,9 млн), Великої Британії (59,33 млн) та Італії (57,48 млн). Тому вона могла б отримати близько 65 місць у Європарламенті, тоді як Польща сьогодні має 51 місце, а європейські лідери відповідно: 96 – у Німеччини, 74 – у Франції і по 73 – у Великої Британії та Італії. Цей показник радше є додатковим фактором для роздумів ЄС щодо вступу України, особливо з урахуванням стану демократизації українського суспільства та внутрішньої політичної кризи [17, с. 339].

Восьма причина затяжного процесу європейської інтеграції України криється в тому, що ЄС останнім часом має багато внутрішніх проблем, на вирішенні яких сконцентровані його зусилля. Економічні, соціальні, проблеми з

міграцією, Brexit (вихід Великої Британії з ЄС) – все це розхитує європейську стабільність і єдність та неабияк послаблює Європейський Союз.

Обговорення результатів. Підсумовуючи викладене, вважаємо за необхідне запропонувати такі заходи для продовження подальшої успішної реалізації євроінтеграційної стратегії України:

– забезпечення незмінності євроінтеграційної стратегії України в суспільстві та державі;

– здійснення широкої й повномасштабної інформаційної політики на всіх рівнях з максимальним охопленням громадян – мешканців невеликих населених пунктів;

– впровадження освітньої програми «Європейська інтеграція України» в навчальні заклади як загальнообов'язкової;

– викладення європейської інтеграційної стратегії не як зовнішньої, а як комплексної внутрішньої державної політики, спрямованої на впровадження актуальних для українського суспільства та держави реформ [1, с. 19];

– оголошення кінцевою й бажаною метою євроінтеграційної стратегії України не просто факту отримання членства в ЄС, а забезпечення системних позитивних змін у суспільстві та державі – і це саме те, чого прагне Український народ.

Висновки. Євроінтеграційна стратегія України – це складний і довготривалий процес, який сьогодні має більш ніж 20-річну історію. Генеза відносин Україна – ЄС демонструє тенденцію до поступового зближення України та Європейського Союзу, але необхідно впевнено і рішуче продовжувати виконувати умови членства в ЄС, враховувати помилки минулого та будувати подальшу концепцію відносин з ним спираючись на попередній вітчизняний досвід і досвід країн, які нещодавно отримали членство в ЄС.

Список літератури

1. Тюріна О. В. Європейський Союз: деякі нариси історії формування. *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи* : матеріали учасників заочної наук.-практ. конф. (м. Львів, 31 жовт. 2017 р.). Львів : ННПП НУ «Львівська Політехніка», 2017. С. 13–17.

2. Яковюк І. В. Історичні передумови і основні етапи європейської інтеграції. *Вісник*

Академії правових наук України. 2003. № 4 (35). С. 82–92.

3. Декларація про державний суверенітет України від 16 лип. 1990 р. *Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.*

4. Стецюк Н. В. Євроінтеграційні процеси в Україні (конституційно-правові аспекти). *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи* : матеріали учасників заочної наук.-практ. конфер. (м. Львів, 31 жовт. 2017 р.). Львів : ННПП НУ «Львівська Політехніка», 2017. С. 10–13.

5. Сорока С. В., Волчецький Р. В. Еволюція взаємовідносин України з Європейським Союзом. *Світова та європейська інтеграція* : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.

6. Бесчастний В. М., Філонов В. П., Філонов О. В., Субботін В. М. та ін. *Право Європейського Союзу* : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Бесчастного. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2011. 366 с.

7. Спільна заява. Саміт ЄС – Україна (м. Київ, 1 груд. 2005 р.). URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/806> (дата звернення: 01.05.2019).

8. Консевич О. Саміт Україна – ЄС: найважливіші заяви політиків. URL: <https://www.eastbook.eu/ua/2013/02/26/samit-ukraina-es-zaiavy-politykiv/> (дата звернення: 01.05.2019).

9. Питання укладання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 905-р. *Офіційний вісник України. 2013. № 92. С. 56. Ст. 3403.*

10. Відносини Україна – ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations> (дата звернення: 01.05.2019).

11. Рагуліна К. А. Угода про асоціацію як правова основа адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 1, т. 1. С. 50–54.*

12. Комар Н. В. Процес візової лібералізації між Україною та країнами ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 14 (1). С. 142–145.*

13. Договір про Європейський Союз. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/994_b06 (дата звернення: 01.05.2019).

14. Presidency Conclusions Copenhagen European Council, 21–22 June 1993. URL: http://www.europarl.europa.eu/enlargement/ec/pdf/cop_en.pdf (date of request: 01.05.2019).

15. Єрмолаєв А., Клименко І., Щербина В. та ін. *Україна – ЄС: наступні двадцять п'ять років*. Київ, 2016. 31 с.

16. Угода про асоціацію: Нідерланди передали до Брюсселя ратифікаційну грамоту. (2017). URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/06/15/7067227/> (дата звернення: 01.05.2019).

17. Врадій О. Лісабонський договір – нові горизонти для Європейського Союзу? *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. 2009. Вип. 18. С. 331–343.*

References

1. Tiurina, O.V. (2017). Yevropeiskyi Soiuz: deiaki narysy istorii formuvannia. *Pravovi zasady yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy: dosiahnennia ta perspektvy: materialy uchasnykiv zaochnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (Lviv, 31 zhov. 2017 r.). Legal framework for European and Euro-Atlantic integration of Ukraine: achievements and prospects*. Lviv: NNIPP NU “Lvivska Politekhnikha” [in Ukrainian].

2. Yakoviuk, I.V. (2003) Istorychni peredumovy i osnovni etapy yevropeiskoi intehratsii. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the Ukraine Law Sciences Academy, 4 (35).*

Kharkiv: Pravo, 82–92 [in Ukrainian].

3. Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet Ukrainy: Deklaratsiia vid 16 lypnia 1990 roku. (1990). *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSS – Information of the Parliament of the USSR*, 31, art. 429 [in Ukrainian].

4. Stetsiuk, N.V. (2017) Yevrointehratsiini protsesy v Ukraini (konstytutsiino-pravovi aspekty). *Pravovi zasady yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy: dosiahnennia ta perspektyvy: materialy uchashnykiv zaochnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Lviv, 31 zhov. 2017 r.)*. *Legal framework for European and Euro-Atlantic integration of Ukraine: achievements and prospects*. Lviv: NNIPP NU “Lvivska Politehnika” [in Ukrainian].

5. Soroka, S.V., Volchetskyi, R.V. (2008). *Evoliutsiia vzaiemovidnosyn Ukrainy z Yevropeiskym Soiuzom. Svitova ta yevropeiska integratsiia*. Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly [in Ukrainian].

6. Beschastnyi, V.M., Filonov, V. P., Filonov, O. V., Subbotin, V. M. (2011). *Pravo Yevropeiskoho Soiuzu*. V.M. Beschastnyi (Ed.). Kyiv: Znannia [in Ukrainian].

7. Spilna zaiava. (2005). *Samit EU – Ukraina* (Kyiv, 1 hrud. 2005 r.). URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/806> [in Ukrainian].

8. Konsevych, O. (2019). *Samit Ukraina – EU: naivzhlyvishi zaiavy politykiv*. URL: <https://www.eastbook.eu/ua/2013/02/26/samit-ukraina-es-zaiavy-politykiv/> [in Ukrainian].

9. Pytannia ukladannia Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym Spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhderzhavamy – chlenamy, z inshoistorony: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.11.2013 r. № 905-r. (2013). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 92, 56, art. 3403 [in Ukrainian].

10. Vidnosyny Ukraina – EU. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations> [in Ukrainian].

11. Rahulina, K.A. (2016). Uhoda pro asotsiatsiiu yak pravova osnova adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Iurydychni nauky» – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 1 (1), 50–54 [in Ukrainian].

12. Komar, N.V. (2017). ProtSES vizovoi liberalizatsii mizh Ukrainoiu ta krainamy EU. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*, 14 (1), 142–145 [in Ukrainian].

13. Dohovir Pro Yevropeyskyi Soiuz. (1992). *Konsolidovani versii Dohovoru pro Yevropeyskyi Soiuz ta Dohovoru pro funktsionuvannia Yevropeiskoho Soiuzu z protokolamy ta deklaratsiiamy*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/994_b06.

14. Presidency Conclusions Copenhagen European Council. (1993). URL: http://www.europarl.europa.eu/enlargement/ec/pdf/cop_en.pdf.

15. Yermolaiev, A., Klymenko, I., Shcherbina, V. et al. (2016). *Ukraina – EU: nastupni dvadtsiat p'iat rokiv*. Kyiv [in Ukrainian].

16. Uhoda pro asotsiatsiiu: Niderlandy peredaly do Briusselia ratyfikatsiinu hramotu. (2017). URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/06/15/7067227/>.

17. Vradii, O. (2009). Lisabonskyi dohovor – novi horyzonty dlia Yevropeiskoho Soiuzu? *Suchasna ukrainska polityka. Polityky i politolohy pro nei*, 18, 331–343 [in Ukrainian].

Цятковская А. Н., аспирантка кафедры конституционного и муниципального права, ГБУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», Украина, г. Киев.

e-mail: talbusik@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4621-1594

Евроинтеграционная стратегия Украины: генезис и особенности реализации

В статье предложено авторское определение евроинтеграционной стратегии Украины, поэтапно анализируется генезис отношений Украины с Европейским Союзом.

раскрыты их особенности и причины затяжного процесса получения нашим государством полноправного членства в нем, а также предложены меры, направленные на дальнейшую реализацию евроинтеграционной стратегии Украины.

Ключевые слова: генезис; история отношений Украина – ЕС; европейская интеграция Украины; Европейский Союз; стратегия.

Tsiatkovska A. M., Post-graduate Student of the Constitutional and Municipal Law Department, Vadim Hetman Kyiv National Economic University, Ukraine, Kyiv.
e-mail: talbusik@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4621-1594

Ukraine eurointegration strategy: genesis and implementation features

The article sets out the author's definition of Ukraine's European integration strategy as "a common, long-term, consistent plan that does not have a single material expression, defines motion vectors, priority priorities and indicators of the conditions for the formation and development of Ukraine, is accompanied by constant analysis and monitoring, during which it can be adequately adjustments in order to obtain Ukraine membership in the European Union "and reveals the signs of Ukraine's European integration strategy. Next, the genesis of relations between Ukraine and the European Union is phased analyzed. So, the entire history of Ukraine-EU relations can be divided into four stages. The first stage: the beginning of the 90s of the XX century - 1997-1998; second stage: 1997-1998 - 2005; third stage: 2005 - 2014; fourth stage: 2014 - present. Each of the stages has its own characteristics and was accompanied by significant events, for example, granting Ukraine the status of a country with a market economy and the signing of important international agreements. Also, the article reveals the features of relations between Ukraine and the European Union and the reasons for the protracted process of obtaining Ukraine full membership in the European Union. These are reasons such as: the development of Ukraine-EU relations during the formation of Ukrainian statehood; reluctance of representatives of the Ukrainian authorities of different times to conscientiously and fully comply with the requirements for obtaining full membership in the European Union; low level of awareness of the population of Ukraine regarding the "pluses" and "minuses" of European integration; geopolitical position of Ukraine; the 2014 annexation of the Crimean peninsula and the ongoing armed conflict in eastern Ukraine; procedural aspects in the European Union; the unwillingness of the countries of the European Union to accept Ukraine in its current state; internal problems of the European Union itself. The author proposed the main measures to continue the further successful implementation of Ukraine's European integration strategy:

Keywords: genesis; history of Ukraine – EU relations; European integration of Ukraine; European Union; strategy.

Надійшла до редколегії 08.10.2019 р.